

ΔΕΛΤΙΟ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΔΕΙΚΤΗ

ENV08: ΕΓΓΥΤΗΤΑ ΣΕ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ

ΟΡΙΣΜΟΣ - ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ

Ο δείκτης προσδιορίζει το πλήθος και το ποσοστό των προστατευόμενων περιοχών (Φύση 2000, Ramsar, τοπία ιδιαίτερου φυσικού κάλλους) των οποίων το κέντρο βρίσκεται σε απόσταση μικρότερη των 5 km από τον πλησιέστερο οδικό άξονα του κύριου εθνικού οδικού δικτύου. Ο δείκτης αποτελεί μια ένδειξη της σχέσης περιβαλλοντικά ευαίσθητων περιοχών και οδικού δικτύου, καθώς και των πιθανών δυνατοτήτων επηρεασμού των προστατευόμενων περιοχών από ανθρώπινες δραστηριότητες.

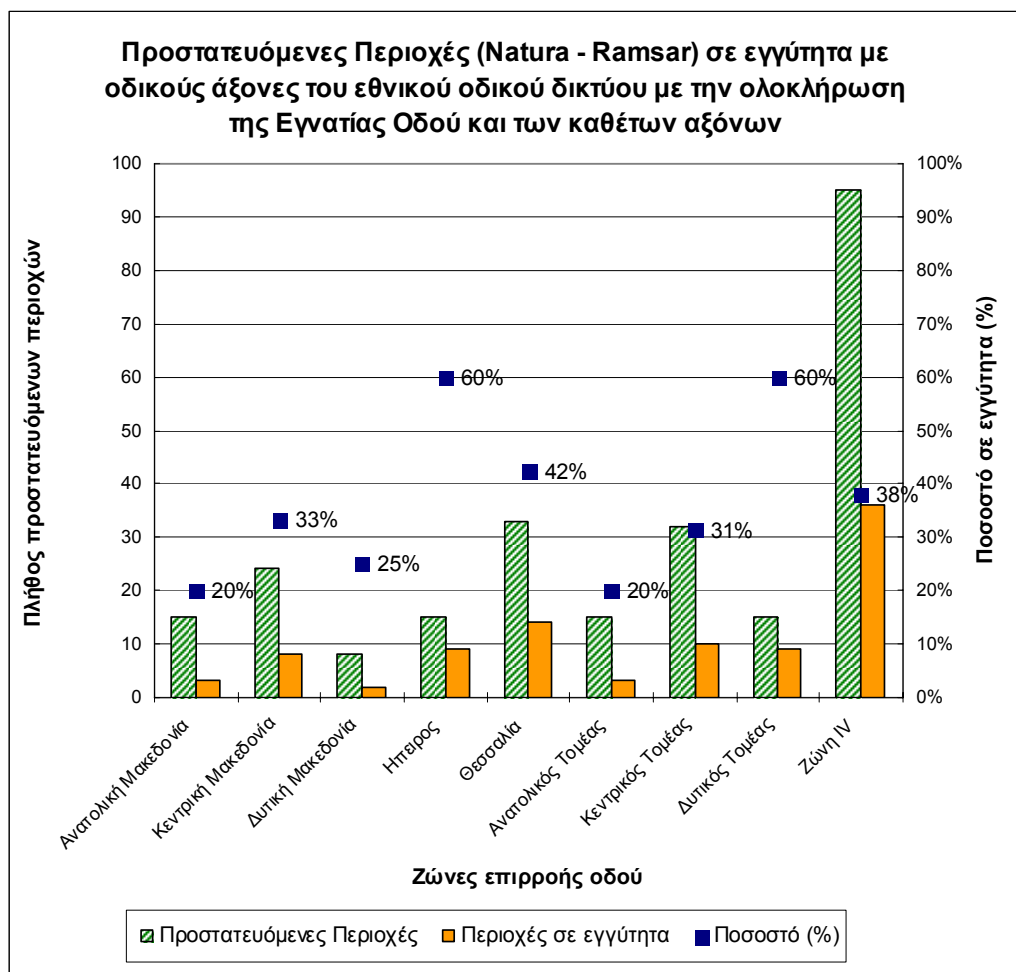
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ -ΕΚΤΙΜΗΣΗ

Για τη μελέτη της εγγύτητας σε προστατευόμενες περιοχές υπολογίστηκε ο δείκτης με βάση την κατάσταση του κύριου εθνικού οδικού δικτύου (πρωτεύον και δευτερεύον) πριν και μετά την ολοκλήρωση της Εγνατίας Οδού και των 5 καθέτων αξόνων αρμοδιότητας ΕΓΝΑΤΙΑ ΟΔΟΣ Α.Ε.: (α) Αρδάνιο - Ορμένιο, (β) Κομοτηνή - Νυμφαία, (γ) Ξάνθη - Εχίνος, (δ) Θεσσαλονίκη - Σέρρες - Προμαχώνας, (ε) Σιάτιστα - Καστοριά - Ιεροπηγή/Κρυσταλλοπηγή. Τα αποτελέσματα του δείκτη μόνο για την περίπτωση της Εγνατίας Οδού παρουσιάζονται σε προηγούμενα Δελτία Αποτελεσμάτων¹.

Στη Ζώνη των Περιφερειών από όπου διέρχονται η Εγνατία Οδός και οι κάθετοι άξονες (Ζώνη Επιρροής IV) ένα ποσοστό 37,9% των περιοχών που έχουν ενταχθεί στο δίκτυο προστασίας της φύσης Natura 2000 (οδηγία 92/43/ΕΟΚ) έχουν τον ευαίσθητο οικολογικά πυρήνα τους σε απόσταση μικρότερη των 5 km από τον πλησιέστερο άξονα του εθνικού οδικού δικτύου. Αυτό σημαίνει πως η πρόσβαση στις περιοχές αυτές καθίσταται ευκολότερη και άρα οι δυνατότητες επηρεασμού από τις ανθρώπινες δραστηριότητες περισσότερο πιθανές. Συνολικά, η χάραξη της Εγνατίας Οδού και των 5 καθέτων αξόνων επηρεάζει σε μικρό ποσοστό την πίεση που ασκούν το συνολικό εθνικό οδικό δίκτυο στις προστατευόμενες περιοχές μεταβάλλοντας το ποσοστό εγγύτητας από 35,8% σε 37,9%.

¹ http://observatory.egnatia.gr/factsheets/fs_2008/ENV08_factsheet_2008.pdf

ΕΓΓΥΗΤΑ ΣΕ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΑΝΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΑΙ ΤΟΜΕΑ ΕΡΓΩΝ της ΕΓΝΑΤΙΑΣ ΟΔΟΥ					
Περιφέρεια / Τομέας Έργων	Σύνολο προστατευόμενων περιοχών	Προστατευόμενες περιοχές σε εγγύτητα			
		ΠΡΙΝ την Εγνατία Οδό και τους 5 Καθέτους Άξονες		ΜΕΤΑ την ολοκλήρωση της Εγνατίας Οδού και των 5 Καθέτων Άξόνων	
Ήπειρος	15	8	53,3%	9	60,0%
Δυτικός Τομέας	15	8	53,3%	9	60,0%
Δυτική Μακεδονία	8	2	25,0%	2	25,0%
Κεντρική Μακεδονία	24	7	29,2%	8	33,3%
Κεντρικός Τομέας	32	9	28,1%	10	31,3%
Ανατ. Μακεδ. & Θράκη	15	3	20,0%	3	20,0%
Ανατολικός Τομέας	15	3	20,0%	3	20,0%
Θεσσαλία	33	14	42,4%	14	42,4%
Ζώνη Επιρροής IV	95	34	35,8%	36	37,9%

Στη Ζώνη των Περιφερειών από όπου διέρχονται η Εγνατία Οδός και οι κάθετοι άξονες βρίσκονται πολλές και σημαντικές περιοχές ενταγμένες στο Δίκτυο Natura 2000, καθώς και περιοχές που προστατεύονται βάσει της Σύμβασης Ramsar. Συγκεκριμένα, στη Ζώνη βρίσκονται οι 8 από τις 11 υγροτοπικές περιοχές της χώρας που περιλαμβάνονται στον κατάλογο Υγροτόπων Διεθνούς Σημασίας (σύμβαση Ramsar): το Δέλτα του Έβρου, το σύστημα λίμνη Βιστονίδα, Πόρτο Λάγος, λίμνη Ισμαρίς και συνοδευτικές λίμνες (Ροδόπη, Ξάνθη), το Δέλτα του Νέστου και οι συνοδευτικές λίμνες (Ξάνθη), οι λίμνες Βόλβη και Κορώνεια (Θεσσαλονίκη), η λίμνη Κερκίνη (Σέρρες), το Δέλτα Αξιού, Λουδία, Αλιάκμονα (Θεσσαλονίκη, Ημαθία, Πιερία), και η λίμνη Μικρή Πρέσπα (Φλώρινα).

Με στοιχεία ευρωπαϊκών πηγών (European Environment Agency - TERM 2002: *Proximity of transport infrastructure to designated areas, Indicator fact sheet*²) το ποσοστό των προστατευόμενων περιοχών Ramsar σε κατάσταση δυνητική πίεσης από τις μεταφορικές υποδομές, διαμορφώνεται στην Ελλάδα στο 60%, σε άλλες χώρες όπως το Βέλγιο, η Ουγγαρία και η Βουλγαρία κινείται μεταξύ 80% και 100%, % ενώ στο σύνολο της Ε.Ε (15) ο δείκτης υπολογίζεται στο 63%. Η κατασκευή της Εγνατίας Οδού και των 5 καθέτων αξόνων επηρεάζει ανεπαίσθητα το καθεστώς της πίεσης, μη μεταβάλλοντας ουσιαστικά την τιμή του δείκτη. Οι περιβαλλοντικές πιέσεις και η μεταβολή της έντασης ορισμένων κρίσιμων μεγεθών παρακολουθούνται από το Παρατηρητήριο έτσι ώστε να καταγράφονται και να αντιμετωπίζονται αποτελεσματικά τυχόν εμφανιζόμενες αρνητικές τάσεις.

ΜΕΤΑΔΕΔΟΜΕΝΑ

Πηγές

Για τον υπολογισμό του δείκτη χρησιμοποιήθηκε το διανυσματικό επίπεδο των προστατευόμενων περιοχών (δίκτυο Natura 2000, Ramsar, τοπία ιδιαίτερου φυσικού κάλους: Ε.Κ.Β.Υ, Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε.) και το ίδιο επικαιροποιημένο οδικό δίκτυο (όλων των κατηγοριών), της βάσης χωρικών δεδομένων που αναπτύσσει και ενημερώνει το Παρατηρητήριο.

Μεθοδολογία

Από το πολυγωνικό επίπεδο των προστατευόμενων περιοχών (δίκτυο Natura 2000, Ramsar, τοπία ιδιαίτερου φυσικού κάλους) παράγεται το αντίστοιχο σημειακό επίπεδο με τα κέντρα βάρους των πολυγώνων και υπολογίζεται η απόσταση κάθε κέντρου περιοχής απ' οποιοδήποτε πρωτεύον και δευτερεύον εθνικό οδικό άξονα για να διαχωριστούν και να καταμετρηθούν οι αποστάσεις κάτω των 5 km. Τα αποτελέσματα

²http://themes.eea.europa.eu/Sectors_and_activities/transport/indicators/TERM07%2C2002/TERM_2002_07_EUAC_Proximity_to_designated_areas.pdf

του δείκτη περιλαμβάνουν το πλήθος των περιοχών προστασίας μέσα στη Ζώνη IV που επηρεάζονται από το κύριο εθνικό οδικό δίκτυο, καθώς και το ποσοστό τους στο σύνολο. Ο υπολογισμός του δείκτη εφαρμόζεται για την κατάσταση πριν και μετά την ολοκλήρωση της Εγνατίας Οδού και 5 καθέτων αξόνων: (α) Αρδάνιο - Ορμένιο, (β) Κομοτηνή - Νυμφαία, (γ) Ξάνθη - Εχίνος, (δ) Θεσσαλονίκη - Σέρρες - Προμαχώνας, (ε) Σιάτιστα - Καστοριά - Ιεροπηγή/Κρυσταλλοπηγή.

Βιβλιογραφικές αναφορές:

ΑΠΘ (2004): *Χωρικές Επιπτώσεις Εγνατίας Οδού: Έκθεση Κατάστασης Ζωνών Επιρροής*, Ερευνητική Μονάδα Χωρικής Ανάπτυξης & Εργαστήριο Συγκοινωνιακής Τεχνικής, Πολυτεχνική Σχολή ΑΠΘ (επιστ. Υπευθ.: Καθ. Γρ. Καυκαλάς και Καθ. Μάγ. Πιτσιάβα), με τη χρηματοδότηση και υπό την εποπτεία της ΕΓΝΑΤΙΑ ΟΔΟΣ Α.Ε.

ΕΕΑ (2003): *Indicator “ Proximity of transport infrastructure to designated areas” TERM 2002*, προσβάσιμο (12/03/2009) στον ιστότοπο του European Environmental Agency: http://themes.eea.europa.eu/Sectors_and_activities/transport/indicators/TERM07%2C2002

European Commission (1998): *‘European Community Biodiversity Strategy’*, COM(1998) 42, Commission of the European Communities, Office for Official Publications of the European Communities, Luxembourg.

European Commission (2001): *Biodiversity action plans*, Communication from the Commission to the Council and the European Parliament, Luxembourg.

Χάρτης 1: Εγγύτητα της Εγνατίας Οδού και των 5 καθετών αξόνων σε προστατευόμενες περιοχές

